

HOLMI

XVII. évfolyam 10. szám

2005. október

Szerkeszti: Réz Pál (főszerkesztő),
Radnóti Sándor (bírálat), Várady Szabolcs (vers), Závada Pál (széppróza),
Fodor Géza, Szalai Júlia, Voszka Éva

Szerkesztőbizottság: Bodor Ádám, Dávidházi Péter, Domokos Mátyás,
Göncz Árpád, Kocsis Zoltán, Lator László,
Ludassy Mária, Nádasdy Ádám, Rakovszky Zsuzsa.
Tördelőszerkesztő: Környei Anikó. A szöveget gondozta: Zsarnay Erzsébet

TARTALOM

- Tóth Krisztina*: A Szerető álma • 1187
Takács Zsuzsa: Bizonyos gondolatok • 1188
Bizonyos folytatások • 1188
Bizonyos emlékek • 1189
Sértések, bizonyos tükrök • 1189
Bizonyos napszakok • 1190
Találós kérdés • 1190
Kurtág György: Rainer Maria Rilke: Schlusstück • 1191
Polcz Alaine: Ideje az öregségnek (II) (*Naplórészletek*) • 1195
Rába György: A tizenkilencedik század cselei • 1211
Capriccio • 1211
Tózsér Árpád: Danton • 1213
Efebosz a téren • 1214
Éjszakai tudat • 1214
Vrba úr és a hülozoizmus • 1215
Kovács András Ferenc: Kavafisz-átiratok
A pincér – 1909 napjaiból • 1215
Hermész szobra a fényben • 1216
Joseph Conrad: A katona lelke (*Mann Lajos fordítása*) • 1217
Uwe Schweikert: „Nálam nem megy szerelem nélkül”.
A nők Leoš Janáček életében és műveiben
(*Nádori Lúdia fordítása*) • 1229
Radnóti Miklós: Mese a világ pusztulásáról • 1236
Utassy József: Ének Bázakerettye betegeiről • 1237
Babiczy Tibor: A felejtés könyve • 1240
Kémprogram • 1240
Berniczky Éva: Balamuták repülése • 1241

- Kiss Judit Ágnes*: bevándorlók dala • 1247
 vándorlók dala • 1248
 kivándorlók dala • 1248
 Tavaszi dal • 1249
Szvooren Edina: Szíl, szál, szalmaszál • 1250

• **Fővárosi térzene** •

- Rapai Ágnes*: Panelvers • 1255
 Örökké tavasz • 1255
 Bérelt, udvari • 1256
- Czilczér Olga*: Fák ősszel • 1257
 Mint a Nap • 1257
- Dénes Iván Zoltán*: A szabadság kétféle felfogása:
 beavatkozástól mentes cselekvés
 és uralom nélküli állapot • 1258
- Gál Ferenc*: Bizánc.hu • 1266
 Énkép • 1267
- Fűri Mária*: Molière • 1268
- Bódis Kriszta*: Artista (III) • 1269

FIGYELŐ

- Domokos Mátyás*: „Isteni rész az egészben” (Ágh István:
 A megtalált időből) • 1297
- Bodor Béla*: Beszédgyakorlat tiltott nyelven (Takács
 Zsuzsa: Üdvözlégy, utazás!) • 1299
- Keresztesi József*: Túl a maszathegyen (Závada Pál:
 A fényképész utókora) • 1304
- Bánki Éva*: A matador íz (Bódis Kriszta:
 Kemény vaj) • 1311
- Perneczky Géza*: A két Brancusi (Edith Balas–Passuth
 Krisztina: Brâncuși és Brancusi) • 1313

A *Holmi* postájából
Molnár István levele • 1328

Megjelenik havonta. Felelős kiadó: Réz Pál. Vörösmarty Társaság
 Levélcím: HOLMI c/o Réz Pál, 1137 Budapest, Jászai Mari tér 4/A
 Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok
 Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág
 Előfizethető közvetlenül a postai kézbesítőknél, az ország bármely postáján,
 Budapesten a Hírlap Ügyfélszolgálati Irodákban és a Központi Hírlap Centrumnál
 (Bp. VIII., Orczy tér 1. Tel.: 06 1/477-6300; postacím: Bp. 1900)
 További információ: 06 80/444-444; hirlapelofizetes@posta.hu
 Előfizethető még postai utalványon Závada Pál címen (1092 Budapest, Ráday u. 11–13.)
 Előfizetési díj fél évre 1500, egy évre 3000 forint, külföldön \$35.00, illetve \$70.00
 Nyomtatta az ADUPRINT Kft. Vezető: Tóth Béláné

Tóth Krisztina

A SZERETŐ ÁLMA

Palotaőrnek jelentkeztem, szép volt a háza népe,
akárcsak ő maga: gyermekei szőkék, nyúlánkak.
Domboldalon feküdt a ház, egy árnyas utca vége.
Integettek a kerítés előtt, már vártak.

A kutyájuk egykor az én kutyám volt. Vittem egy rajzot,
hogy megmutassam, milyen kutya volt régen.
Szerettük egymást. Terveztük, hogy majd ott
élünk mindannyian teaszín békességben.

A feleség vak volt, a fehér lépcsőt sikálta,
ő meg rámutatott és azt mondta, *a feleségem*.
Ahogy lehajolt hozzá, csupa gyöngédség volt a háta,
én pedig vártam, hogy a tetőtérbe fölkísérjen.

Ott éltem velük, napernyőket hordtam a kertben,
ez volt a munkám, és vigyáztam a gyerekekre,
miközben éjjel-nappal, erőmön felül szerettem
a széles, fehér lépcsőkön járva-elve.

Aztán egyszer zivatar támadt, hordtam be kintről
a játékokat és kispárnákat a teraszra,
és mint aki végtelen, üres könyvből tekint föl,
hirtelen rádöbentem, hogy mindennek semmi haszna.

Fejüket akkor levágtam és kimosott üvegekbe
helyeztem gondosan, mindet arccal előre
a márványlépcsők szélén, arra is ügyelve,
hogy ki ne löttyenjen közben a vér a kőre.

Sírtam is, azt hiszem, de tudtam, hogy nem vagyok őrült,
hogy az ő nézésétől fordultak a dolgok át,
s hogy nem láthatom többé nemzéstől megdicsőült,
verejtéktől flitteres, ünnepi homlokát.

Takács Zsuzsa

BIZONYOS GONDOLATOK

Ezek a visszajárók, ezek az ismerős,
gyilkos gondolatok, melyekkel jó volna
vigyáznunk, mert hónuk alá csapott dobozzal
érkeznek, és miután ketyegő szerkezetüket,

mely a zár kinyitására robban, össze-
szerelik és agyunkba helyezik, nehéz
szerszámaikkal tánclépésben távoznak
a tett színhelyéről. Még találkozunk velük

a lépcsőházban, utat engedünk nekik,
mielőtt a robbanás zajától megvilágosodva

megneveznénk őket a fuldoklásunk
örvénye fölé hajló ismeretlennek.

BIZONYOS FOLYTATÁSOK

Míg hallgattalak, hogy micsoda
képtelenségeket állítasz, valaki sírt
az öledben, én szinte örültem, hogy
nem kell tartanom többé attól, ami

bekövetkezett, mert ugyanaz kétszer
nem történhet meg. Egy férfi *öle?*
Ezen mindig nevettél. *Öledben*
feküdtem mégis. Volt még

egy-két végtelen óránk. Láttam a fátylában
süllyedve távozó napot. Vagyis a szörnyű
tojást, feltörve úszni, fehérjében

a sárgáját, a felhő nyári foszlányaiban
a pihés kontúrt. *Újszülött testem,*
kezdj új életet! biztattam magamat.

BIZONYOS EMLÉKEK

Ajtót nyitsz a rövid csöngetésre.
Egy rozsdavörös őz kér menedéket.
Az ingoványban rejtőzött eddig,
panaszolja. Simogatod selymes,

puha szőrét – s ez érthető, hiszen:
tél van. Rövid bőgését hallatja közben.
Szív mélyéig ható pillantásából
félénkség sugárzik. Megtéveszt

szelídsége, beereszted, de féktelen
természete a bezártságot nehezen

viseli. Törni-zúzni kezd, majd
géped elé ül és verset ír.

SÉRTÉSEK, BIZONYOS TÜKRÖK

A fürkésző szemet elfedő tükörben föl-
tűnik: alakod. Az aranykeretet
öltő pillantásnak tetszel, vagy mégsem?
Kérdésedre nincs kedve válaszolni.

Sértések emléke vonul föl arcodon, vér
hullámai. Hajózik rajta egykori kedvesed,
akit ingerelt, hogy nem adod meg magadat
(holott szerelmével egészen bekerít).

Pedig csak azt akarja, hogy ne viselj

koronát, aki idegen vagy.

BIZONYOS NAPSZAKOK

Amit ígér az egyik, a másik visszavonja.
Szállsz és lezuhansz. Így telik tizenhat
órád. Reggelre elmúlnak sebeid.
Újszülött testem, kezdj új életet!

biztatod magad. Hallják a biztatást
mind a zöldek a kertben. Fejüket felütik,
a kérdezetés megindul. Zöld ruhában
lépsz az utcára te is. Ezek a zsúfolt,

reggeli villamosok. Bőrök bársonya,
porcelánbabák illatos blúzai.

Törékeny csuklódon a géz jó előre.

TALÁLÓS KÉRDÉS

Mi az, ami üt? Sürget és súlyos.
Búvóhelye torony, ahol az ész lakik,
mely a döntésben segít, de vissza-
fordíthatatlan, tehát végzetes. Táncosok
forognak elő egy fadobozból rokokó
ruhában, és tudomásul veszik a téren
ácsorgók rajongását, de nem éreznek
irántuk rokonszenvet. Ami múlik és
telik. Ami száll. Falat emelnek neki,
egy kakukk átfúrja magát a tapétán,
és szárnyát fölemelve figyelmeztet.

(aró zA)